

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemanje za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemanje pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserte) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 1. aprila 1898.

Politiški oddelek.

Macedonski oblaki.

V evropskih časopisih je zdaj in zdaj čitati lepe članke o zdravem jedru turške države. Ljudje, kateri niti pojma nimajo o turških razmerah, o gnilobi in trhlenosti cele Turčije, slepijo druge z zatrjevanjem, da je samo korupcija turških uradnikov kriva teh razmer, dočim je resnica, da so turške razmere sploh neozdravljive in da bi bila prava sreča za celo človeštvo, ako bi evropske velesile naredile Turčiji konec.

Morda pride prej do tega, kakor se sploh msili, kajti, da se v turških pokrajinah pripravljajo velike reči, to so izvedeli celo evropski časopisi, kateri so sicer o dogodbah v osrednji Aziji in v Patagoniji dokaj bolje poučeni, kakor o dogodbah v Albaniji in v Macedoniji.

Evropski tisti poročajo zadnji čas, da se Bolgarska nekako pripravlja za vojno proti Turčiji, da Turčija vedno večje čete zbira v obližji bolgarske meje ter po celi Macedoniji, in da se primerjajo v Macedoniji zdaj tu zdaj tam večje revolte. Druzega pa ti toli domišljavi časopisi ne vedo ničesar povedati, četudi kaže to, kar se godi na Balkanu, da se utegne na spomlad razviti celo takozvano orijentalno vprašanje.

Že pred grško-turško vojno so bile razmere slovankega in krščanskega prebivalstva v Albaniji in Macedoniji neznosne. Arnavtje so se bili celo uprli sultanu, pregnali njegove uradnike in zapodili v beg njegove čete ter zahtevali popolno avtonomijo. Albanski narod vilajetev Skoder, Skoplje, Monastir in Janina je sedaj faktično že povsem neodvisen in se meni za sultanove ukaze toliko, kakor za ukaze dhomejskega ekralja Behanzina. Albanija je za Turčijo izgubljena, čeprav formalno in pravno še k njej pripada.

To je treba vedeti, da se bolje razumejo macedonske razmere. V tej lepi deželi je versko in narod-

nostno nasprotje postalo tako veliko, da mora priti v kratkem do katastrofe. Bolgarska in Srbija agitujeja z nepopisnim fanatizmom za pridruženje Macedonije k Bolgarski oziroma k Srbiji in Črnagora ter Grška se tudi trudita, da bi ne bili prikrajšani. Zunanja agitacija je imela v Macedoniji toliko več uspeha, ker so Slovani in kristjani v tej veliki deželi brez varstva izpostavljeni najkrutejšemu turškemu zatiranju. Kar počenjajo Turki v tej deželi že leta in leta, se kratko malo ne da popisati, to, kar se godi v tej deželi, je neizbrisna sramota vsega človeštva, a da se sploh more dogajati, tega so krive evropske velesile.

Turčija se seveda boji za Macedonijo, od grške-turške vojne bolj kakor kdaj poprej. Pred grško-turško vojno so Grška, Bolgarska, Srbija, Črnagora in Rumunska sklenile balkansko zvezo v namen, da razbijejo Turčijo. Povod je dala Kreta. Zanašaje se na to zvezo je Grška provocirala vojno, nadeje se, da vsaj Bolgarska, Srbija in Črnagora takoj napadejo Turčijo. Sama bi se Grška nikdar ne dvignila proti Turčiji. Toda koncert evropskih velesil se je zavzel za Turčijo in ukazal Bolgarski in Srbiji mirovati. Temu sta se obe državi udali, a glavno zaslugo pri tem ima Avstrija. Katoliška Avstrija je pomogla Muhamedancem proti kristjanom!

Evropske velesile so glavni vzrok, do je turški polumeseč zmagal nad krščanskimi Grki. S tem je razvnela v Turkih tak verski fanatizem, tako blazno sovraštvo proti kristjanom na Turškem, kakršnega ni bilo izza časov, ko so Turki prvič prihrumeli v Evropo.

Turčija si hoče na vsak način zagotoviti Macedonijo in ker se jej je v prvi vrsti bati slovanskih kristjanov, zato hoče postopati po starem in pri njej jako priljubljenem načrtu, kateri se je v nesrečni Armenski tako strahoviti obnesel.

Turčija hoče zatreti kristjansko in slovansko gibanje v Macedoniji in ker je to možno samo na ta način, da ustrahuje slovanske kristjane in da zopet pomore muhamedanskemu življu do popolne prevlade, zato hoče uprizoriti občno klanje kristjanov in Slovanov.

Rusiji in Slovanom sploh sovražni diplomat Sydačov je javno razkril dejstvo, da se je turška vlada že dogovorila z voditelji arnavtskih rodov, kako narediti konec vednim nemirom in revoltam v Macedoniji. Turška vlada pričakuje, da se primerijo take revolte tudi sedaj, kar je povsem naravno. Kdo bi se ne zoperstavil, če ga napadejo razbojniki, a v Macedoniji so muhamedanski Arnavtje in turški vojaki največji razbojniki ker samo kradejo, plenijo in more. Vlada je Arnavtom, naročila da zatro vsako najmanjše gibanje in jim je v to svrhu izročila puške, sablje, municijo in izza groznega pobijanja Armencev v Carigradu znane količe.

Sydačov je tudi konstatoval, da imajo uradniki, Arnavtje in vojaki naročilo, preganjati in zatirati kristijanske Slovane kakor se da, samo da bi se začele revolte, v katerem slučaju se takoj začne masakriranje Slovanov.

Arnavtje, uradniki in vojaki so to povelje že začeli izvrševati. Tekom zadnjih mesecev so se v raznih krajih Macedonije zgodile nečuvne grozovitosti, nad katerimi se je zgražal ves svet, izvzemši tisto kliko, katera se zove evropska diplomacija in mej katero so ljudje, ki so bakšišu bolj pristopni, kakor najzadnji turški birič. Radi omenjenih grozovitosti, ki so bile posebno grozovite v Vilajetu Üsküb, je bolgarska vlada reklamirala v Carigradu. Sydačov je konstatoval po svedokih, da so vse bolgarske pritožbe do pičice resnične, vzlic temu pa so posebno avstrijski in madjarski listi trudili, dopovedati svetu, da so neresnične. Turška vlada si je iz zadrege v katero jo je spravila bolgarska vlada s svojo reklamacijo, pomagala na jako priprost način. Poslala je maršala Edhem-pašo, „zmagoslavnega“ vojskovodjo in zapovednika tesalske armade v Üsküb, da preišče vse v bolgarski reklamaciji navedena fakta. Ta misija Edhem-paše je navadna turška lopovščina.

Edhem-paša je človek, ki je že davno zaslužil večala. Svoj čas je bil poslan v Armenijo, da preišče dogodivše se grozovitosti, a kmalu po njegovem prihodu se je začelo bestijalno klanje Armencev. Tako se bo zgodilo tudi v Macedoniji.

Zmage nad Grki pijani Turki se pripravljajo na novo krvavo vojno proti kristijanstvu in prvi korak i to bo uničenje v Macedoniji živečih kristijanov, ki gledajo s trepetom v bodočnost. Ko bi ne bila Katoliška Avstrija najboljša prijateljica muhamedanske Turčije in največja nasprotnica emancipacije macedonskih Slovanov, bi bilo lahko računati na pomoč Bolgarske. Toda Avstrija je poslala Milana v Beligrad, da ima človeka ondu, kateri je pripravljen, napasti v Bolgarsko zahrbtno tisti hip, ko bi se dvignila za oslobojene macedonskih Slovanov in tako je jedino upanje macedonskih Slovanov velika in mogočna Rusija. — Protislovanska in protikristijanska smer avstrijske zunanje politike je že tako nevarna slovanskim plemenom na Balkanu, da bi Slovenci ne bili vredni, da jih zemlja nosi, ako se jej ne upro z vso

odločnostjo in z vso brezobzirnostjo vsaj tisti hip, ko se začne klanje macedonskih Slovanov.

V Solunu, 20. marca 1898.

Ž. B—r.

Politični pregled.

Državni zbor. — Že od 21. t. m. zboruje drž. zbor, a kar se je doslej govorilo, je bilo vse brez pomena. Zbornica še vedno ni dognala razprave o programatični izjavi ministerskega predsednika. V razpravo so posegli vsi voditelji posamičnih parlamentarnih strank, a bistvo vseh izvajanj je, da hočejo Nemci delati vladi opozicijo dokler ne prekliče jezikovnih naredb. Slovani hočejo vladi brezplačno službovati, Dipaulijeva stranka pa hoče zdaj z Nemci, zdaj z Slovani hoditi. Vlada ni posegla v razpravo, dasi so posamični govorniki jo uprav izzivali. To priča, da je grof Thun svoj program nalašč mistično sestavil in da ga neče raztolmačiti in pojasniti, da ima za vse slučaje proste roke. Zdaj hoče, da parlament reši nagodbo. Nemci mu je ne bodo dali. In Slovani? Sodeč po medli izjavi dr. Šušteršiča bi skoro rekli, da bodo skoro celo Slovenci glasovali z vlado, dasi imajo zato najmanj vzrokov.

Pomnožitev vojne mornarice. — Vlada namerava od delegacij zahtevati 45 do 50 milijonov gld. za pomnožitev vojne mornarice. Ta ogromna svota naj bi se plačala v 7 letih. Pomnožitev mornarice je popolnoma nepotrebna.

Nagodba. — Vlada predloži nagodbene predloge šele po Veliki noči poslanski zbornici. Vlada je nagodbene dogovore katere sta sklenila Banffy in Badeni akceptirala, a odrekla se je zavezi, da se smejo predložiti samo zajedno s predlogom o kvoti. To je za Čislitvansko prava katastrofa.

Nemške stranke — Mej nemškimi strankami je nastalo precejšnje navskrižje glede načina opozicije. Nemški liberalci so se naveličali obstrukcije in nemški nacijonalci je tudi niso veseli, ali slednji se boje svojih volilcev in zato vladi ž njo vsaj groze, četudi si je kar nič ne žele. Vsled tega je Wolf-Schönererjeva skupina, kateri je zdaj prirasel še jeden član v Falknovu izvoljem Hofer, popolnoma izolirana. Ta skupina je drugim nemškim strankam napovedala boj in ga je že začela. Schönerer je je obdolžil, da so obljubile Gautschu, da ne podpišejo nobenega obtoženega predloga proti njemu. Vzlic temu pa, da se nemške stranke med soboj grizejo, so vendar jedine v sovraštvu proti Slovanom. Sredstva, s katerimi se hočejo boriti, so sicer različna, smotri pa so vsem jedni in isto.

Hrvatska. — Minoli teden je dala poštna uprava odstraniti sedanje poštne nabiralnike in jih je nademestila z novimi, kateri so pobarvani z madjarskimi barvami, na vsakem pa je napravljena krona sv. Štefana. Ban Hedervary, in njegov „leibjud“ Spitzer, ki se je prekrstil v Krajsowics de Illok. sta dala to napraviti, da dražita in žalita hrvatski narod. V noči od minole sobote na nedeljo so ljudje, katerih pa biriči niso zasledili, zamazali vse te nabiralnike z raznimi kislinami, tako da se najbrž ne bo lo dali popraviti, in otrgali z njih vse Stefanove krone, če prav so bile narejene od železa. Hedervary, Krajsowics in vsi drugi Hrvatsko vladajoči poštenjaki so mogli v naprej vedeti, da narod ne bo molče trpel njih provokacij. V ponedeljek je Hedervary pred vsak nabiralnik postavil dva stražarja, zajedno pa se je začel lov na rodoljube, kateri so na sumu, da so se uprli madjaronski provokaciji.

Kreta. — Avstrijski vojaki zapuste do 15. aprila Kreti. To je vest, katera je obudila veliko senzacijo. Avstrija se je najodločnejše upirala kandidaturi grškega princa Jurija za mesto kretskega guvernerja, a ker ni nič odpravila, je odpoklicala svoje vojake s Krete. Rusija, Angleška, Francija in Italija bodo zdaj princa Jurija instalirale kot guvernerja, če treba tudi proti sultanovi volji.